

Váš dopis zn.:
Ze dne:

Naše zn: 10882/923/7/0.72/2006
Vyřizuje: Ing. Tureček
Tel.: 596 657 266
E-mail: turecek@pod.cz

Datum: 2006-09-21

Agentura ochrany přírody
do rukou Mgr. Petra Birklena

Trocnovská 2
702 00 Ostrava

Analýza potřeb revitalizačních opatření na vodních tocích včetně jejich niv

Náš státní podnik má jakožto správce povodí společně se ZVHS a AOPK a podle čl. 12 *Metodického návodu odboru vodohospodářské politiky MZe a odboru ochrany vod MŽP pro postup pořizovatelů plánů oblastí povodí a dalších subjektů podílejících se procesu plánování v oblasti vod v r. 2006* provést coby podklad pro kapitolu *D.5 Vodní toky a příbřežní zóna* Plánu oblasti povodí v rámci přípravných prací (§ 10 odst. 1 písm.c) bodů 5 a 10 a navazující vyhl. č. 142/2005 Sb.) *Analýzu potřeb revitalizačních opatření na vodních tocích včetně jejich niv*. K tomuto účelu Vaše agentura zpracovala přehled oblastí, kde je provedení revitalizačních opatření z hlediska ochrany přírody hlavním cílem obnovy akvatických ekosystémů.

Tento přehled, který se stal základem pro *Analýzu stanovení požadavků na revitalizační opatření s ohledem na vodní poměry v širších souvislostech v rámci dílčích povodí*“ (citace bodu ad 2., čl. 12 uvedeného Metodického návodu), obsahuje jednak výčet úseků toků vhodných pro revitalizaci, a jednak seznam nejvýznamnějších migračních překážek na tocích, jejichž zprůchodnění pro živočichy vázané na vodu má nejvyšší prioritu. Výčet úseků se týká celkem 39 toků, z toho 16 ve správě s.p. Povodí Odry, 6 Lesů České republiky a 17 Zemědělské vodohospodářské správy. Podklad měl být zpracován do úrovně vymezené IV. řádem povodí, byl však vyhotoven včetně toků menších s řádem vyšší úrovně. Celkově obsahuje úseky toků o přibližné délce (podle hrubšího odečtení v GIS) 142 km. Ze seznamu 12 nejvýznamnějších migračních překážek, jejichž zprůchodnění bude v rámci revitalizace toků nutno provést, jich bylo 6 vytipováno s prioritou 1 a 6 s prioritou 2, všechny na páteřních tocích povodí (Odra, Olše, Opava a Ostravice), které spravuje s.p. Povodí Odry.

Sestava úseků v podkladu AOPK byla zpracovaná tabelárně v předem konzultované formě, její součástí jsou i rámcové představy o způsobech revitalizace. Ty vychází z *Katalogu opatření*, který vyhotovila a.s. *Vodohospodářský rozvoj a výstavba* (prosinec 2005), z něhož revitalizace říčních systémů se týkají opatření zahrnutých zejména pod označením

22	LM	Rybí přechod na příčné překážce
23	LM	Rybí přechod mimo příčnou překážku
26	LM	Obnova přirozené členitosti vodního toku v rámci koryta
27	LM	Vytvoření přírodě blízkého nového koryta vodního toku. v rámci údolní nivy
28	LM	Vegetační doprovod, břehové porosty, úprava makrovegetace
29	LM	Aktivace, obnova a zřizování postranních ramen, tůní a mokřadů
41	PO	Spádové objekty
43	PO	Zvýšení retence údolní nivy – řízená inundace

Správce povodí spolu s ostatními správci toků podklad AOPK nejdříve konfrontovali s podrobnou techniko - provozní evidencí svých toků, čímž bylo přesněji vymezeno stanovení místopisu úseků a jejich celkových délek včetně toho, zda zahrnují v sobě i úseky z dřívějšíka upravené, či i ty, v nichž není veden žádný tzv. „dlouhodobý hmotný majetek“ (DHM), zahrnující v sobě umělé zásahy do toku. Zejména byl tento podklad konfrontován s informacemi o stavu, účelu a funkci všech dosud provedených opatření na tocích a o zásazích do morfologie koryt, jakož i s informacemi o dosahované a do budoucna potřebné úrovni ochrany před povodněmi a o potřebě směrové stability toků. Současně podle znalostí a zkušeností správců bylo jimi navrženo k možné revitalizaci - nad rámec výčtu AOPK – i několik úseků navíc tam, kde původní účel dřívějších zásahů v podobě úprav koryt časem ustoupil (zejména v úsecích upravených pro ochranu zemědělských pozemků před povodněmi) a bylo by zde možno dnes přikročit k určité revitalizaci, či k některým opatřením, směřujícím ke zpřírodnění stavu toků.

Po proběhlé konfrontaci a celkovém rozboru situace na jednotlivých tocích lze ze strany správců toků a ze strany správce povodí jakožto pořizovatele plánu oblasti povodí Odry závěry *Analýzy stanovení požadavků na revitalizační opatření s ohledem na vodní poměry v širších souvislostech v rámci dílčích povodí* stručně charakterizovat takto.:

- Jak délkově, tak i co do místa a lokalizace se rozsahy úseků navrhované AOPK k revitalizaci s rozsahy vyplynulšími z podrobné konfrontace a analýzy celkových poměrů ze strany správců toků převážně míře shodují a rozporované délky celkově činí méně než 10 % z toho, co bylo AOPK původně navrhováno. Doplňujícími návrhy správců toků se úseky doporučené k revitalizaci navíc částečně prodlužují o 14,9 km .
- Úplná shoda existuje ve výčtu migračních překážek na tocích, které je prioritně nutno zprůchodnit pro živočichy vázané na vodu.
- Určité odlišnosti vyvstávají v náhledech a předběžných návrzích na *způsoby* revitalizací podle *Katalogu opatření* zpracovaného VRV a.s.
 - Způsob revitalizace, zahrnutý pod opatření č. 26, obsahuje podle *Katalogu* jak přístup, kdy koryto včetně jeho sklonových poměrů bude třeba v revitalizované trati *zčásti*, ale i *zcela zachovat* (případ dále označovaný jako 26m), tak i přístup (označovaný 26t), kdy koryto bude možno *částečně nebo zcela změnit* při snaze „...vytvořit co nejširší říční koridor s dostatkem místa pro přirozené vinutí toku, pro rozlivy povodňových průtoků a doprovodnou vegetaci.“ (srv. přísl. katalog.list v části ad 3.). Výsledná zatímní volba typu v analýze vychází z charakteristiky odpovídající současným možnostem rozlišení a uvedených v ní tzv. „*Limitů revitalizace*“. Rozlišují se tedy dva typy opatření čís. 26 (tj. typ 26m a 26t), navíc je pak ještě veden stav třetí (26v) v úsecích, které přes zájem naplnit cíle ochrany přírody jsou pod tlakem veřejnosti zařazeny do rámce II. etapy *Programu 229 060*. Zde jsou připravována pro nejbližší období příslušná stavební opatření pro ochranu před povodněmi, která by při realizaci měla pak k uvedeným cílům přihlížet a provést je přírodě šetrným způsobem.
 - U opatření pod čís. 27 je podle uvedeného *Katalogu* obnova přirozeného a přírodě blízkého koryta myšlena „... *zejména u menších vodních toků, které byly zcela nebo z valné části technicky upraveny*“, přičemž „*základní podmínkou je možnost zrušit současnou upravenou trasu a navrhnout novou za využití co největší šířky údolní nivy*“ (rovněž srv. přísl.list). S ohledem na uvedené se typ opatření 27 navrhuje realizovat jen u menších toků, spravovaných vesměs ZVHS, v některých případech v CHKO Poodří pak i Povodím Odry s.p.
 - Do předběžného návrhu nejsou po proběhlé analýze zatím zahrnována opatření typu č. 43. (zvýšení retence nivy řízenou inundací) a 29 (*aktivace, obnovy a zřizování postranních ramen, tůň a mokřadů*) jako doprovod opatření 26, protože tyto bude možno připustit na středních a horních tocích spíše sporadicky a po velmi podrobném prořešení. U opatření 27 se jako doprovodné typy opatření 29, resp.43 předpokládají automaticky.

- Celkově jsou revitalizační opatření navrhována v oblasti povodí Odry na délce **169,7 km** toků, z toho **29,2 km** této délky je ve správě LČR, **88,5 km** Povodí Odry s.p. a **52,0 km** ve správě ZVHS. Z celkové délky je **24,8 km** úseků toků, které správci evidují jako neupravené nebo na nich nevedou žádný tzv. „dlouhodobý hmotný majetek“ (DHM), dalších **14,9 km** jsou úseky, které správci navrhuji k revitalizaci navíc nad rámec původního návrhu AOPK. Naopak **15,0 km** po analýze do návrhu nebylo možno akceptovat, vzaly-li se v dotčených úsecích v úvahu vodní poměry v širších souvislostech. Určité odchylky v náhledu na způsob revitalizačních opatření se za současných možností rozlišení vyskytují celkem na délce **44,8 km**.

Ing. Břetislav T u r e č e k
vedoucí odboru vodohospodářských
konceptů a informací

Příloha :

Tabelární sestava Analýzy potřeb revitalizačních opatření na vodních tocích v povodí Odry

Na vědomí:

- Lesy České republiky, Správa toků – oblast povodí Odry, Ing. Němčanský
Nádražní 2811, 738 01 Frýdek - Místek
- Zemědělská vodohospodářská správa, oblast povodí Odry, Ing. Kupka
Libušina 8, 702 99 Ostrava 1